

Η εισαγωγή στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Δρ Μάνος Δανέζης
Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστημίου Αθηνών

Είναι πλέον σε όλους φανερό παρά τις οποιοσδήποτε προσπάθειες μιας σειράς υπουργών Παιδείας, ότι η μέθοδος εισαγωγής στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, όπως αυτή διαμορφώνεται σήμερα, απέχει πολύ από το να θεωρηθεί ανεκτή, σε εκπαιδευτικό και παιδαγωγικό επίπεδο.

Μια από τις αιτίες αυτής της εκπαιδευτικής κακοδομονίας είναι, εκτός των άλλων, η ξεπερασμένη δομική διάρθρωση, καθώς και η αναχρονιστική εκπαιδευτική και παιδαγωγική φιλοσοφία, η οποία υλοποιείται στα πλαίσια της πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Θα πρέπει επί τέλους οι ιδεολογικοί υπεύθυνοι των αποτυχημένων επάλληλων εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων, να κατανοήσουν ότι, δεν είναι δυνατόν να υλοποιούν ετεροχρονισμένα τα ξεπερασμένα οράματα του σχολείου μιας «βιομηχανικής περιόδου», τη στιγμή που αυτή βρίσκεται πια στη δύση της.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει, πέρα από τους όποιους εκπαιδευτικούς σωβινισμούς, να αναγνωρίσουμε ότι, εφόσον δεν στάθηκε δυνατόν για δεκάδες χρόνια να βρούμε κάποιο λειτουργικό και γενικά αποδεκτό σύστημα διάρθρωσης της εκπαίδευσης, θα πρέπει, έστω προς το παρόν, να στραφούμε σε δοκιμασμένα διεθνή μοντέλα διάρθρωσης, προσαρμοσμένα στη σύγχρονη ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Βασικές αρχές μας στην προσπάθεια αυτή θα πρέπει να είναι:

1. *Το Γυμνάσιο και το Λύκειο αποτελούν αυτοδύναμες εκπαιδευτικές μονάδες, οι οποίες δεν μπορούν να θεωρηθούν σαν προθάλαμοι επιλογής των Α.Ε.Ι. Ως εκ τούτου η αναγκαία επιλογή πρέπει να γίνεται εκτός Γυμνασίου και Λυκείου.*
2. *«Στόχος ενός εκπαιδευτικού συστήματος είναι η παροχή στους νέους της υψηλότερης δυνατής παιδείας και όχι η απορρόφησης του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού ανέργων εκπαιδευτικών, ανεξαρτήτως ουσιαστικών προσόντων.*

Με γνώμονα τα προηγούμενα προτείνουμε το επόμενο μοντέλο διάρθρωσης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το οποίο, κατά την άποψή μας οδηγεί σε ένα αποδεκτό σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Πεντατάξιο Δημοτικό σχολείο.

Το σύστημα αυτό είναι δοκιμασμένο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Όπως γνωρίζουν όλοι όσοι ασχολούνται με την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, οι γνώσεις που παρέχει το Δημοτικό Σχολείο μπορούν να δοθούν με μεγάλη άνεση μέσα σε πέντε χρόνια, αν αναπροσαρμοστούν τα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα.

Το μόνο πραγματικό κοινωνικό πρόβλημα που θα δημιουργηθεί και το οποίο θα ξεσηκώσει τους συνδικαλιστικούς κύκλους της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι η ανεργία των δασκάλων. Το πρόβλημα αυτό όμως μπορεί να λυθεί με το διορισμό δασκάλων τετραετούς φοίτησης στα γυμνάσια προκειμένου να διδάσκουν συγκεκριμένα δευτερεύοντα μαθήματα. Οι διορισμοί αυτοί

δεν θα μειώσουν, όπως θα περιγράψουμε στα επόμενα, τις θέσεις διορισμού των καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίες και θα αυξηθούν.

β. Τριτάξιο Γυμνάσιο.

Το τριτάξιο Γυμνάσιο μένει ως έχει. Αναμορφώνονται, όμως τα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα. Το τριτάξιο Γυμνάσιο αποτελεί αυτοτελή εκπαιδευτική μονάδα και *δίνει αυτοδύναμο δίπλωμα*. Για την απόκτηση του γυμνασιακού διπλώματος συνυπολογίζονται οι βαθμοί και των τριών τάξεων του Γυμνασίου.

Η απόκτηση του γυμνασιακού διπλώματος, κατά βαθμολογική σειρά, οδηγεί στην εγγραφή και δωρεάν εκπαίδευση σε ένα σύνολο κατώτερων Δημοσίων Επαγγελματικών Σχολών.

γ. Τριτάξιο Λύκειο

Το τριτάξιο Λύκειο μένει ως έχει. Αναμορφώνονται, όμως και εδώ τα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα.

Το τριτάξιο Λύκειο αποτελεί αυτοτελή εκπαιδευτική μονάδα και δίνει αυτοδύναμο δίπλωμα, το *Εθνικό Απολυτήριο*. Για την απόκτηση του Εθνικού Απολυτηρίου συνυπολογίζονται οι βαθμοί και των τριών τάξεων του Λυκείου.

Το Εθνικό Απολυτήριο αποτελεί το διαβατήριο εισόδου στο προπαρασκευαστικό πανεπιστημιακό έτος σπουδών.

δ. Προπαρασκευαστικό πανεπιστημιακό έτος.

Σύστημα Εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Όπως είναι φανερό, το έτος αυτό δεν επιβαρύνει το σύνολο των δευτεροβάθμιων σπουδών, εφ' όσον γίνεται εκμετάλλευση του κερδισμένου βου χρόνου των σπουδών του Δημοτικού Σχολείου. Το έτος αυτό αποτελεί αυτοτελές έτος σπουδών και αυτοτελή διοικητική μονάδα. Το καθηγητικό προσωπικό επιλέγεται από το σώμα των καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με καθαρά επιστημονικά, διδακτικά και όχι διοικητικά ή δημοσιοϋπαλληλικά κριτήρια. Οι κρίσεις των διδασκόντων γίνονται ανά πενταετία με βάση την επίδοση και το έργο τους. Η εκπαιδευτική αυτή μονάδα έχει διοικητική αυτοτέλεια και στεγάζεται στα κτίρια των Λυκείων ή Γυμνασίων. Σε περίπτωση που δεν επαρκούν οι αίθουσες η διδασκαλία γίνεται τα απογεύματα. Στο σημείο αυτό δεν νομίζουμε ότι θα υπάρξουν παράπονα εφ' όσον και σήμερα οι μαθητές παρακολουθούν απογευματινά μαθήματα σε ιδιωτικά φροντιστήρια για την εισαγωγή τους στα πανεπιστήμια.

Το προπαρασκευαστικό πανεπιστημιακό έτος χωρίζεται σε περιορισμένο αριθμό (2 ή 3) εξειδικευμένων επιστημονικών κατευθύνσεων.

Η διδασκόμενη ύλη κάθε επιστημονικής κατεύθυνσης καταρτίζεται από κοινές επιστημονικές επιτροπές των Ελληνικών Πανεπιστημίων, κατά μάθημα. Συγχρόνως η διαπανεπιστημιακή επιτροπή καταρτίζει σύνολο συμβουλευτικών σημειωμάτων προς τους διδάσκοντες.

Μετά το πέρας του έτους αυτού οι φοιτούντες προσέρχονται σε 2 κύκλους Πανελληνίων εξετάσεων, τον Ιανουάριο και τον Ιούνιο, σε ένα σύνολο προκαθορισμένων μαθημάτων, με θέματα που καταρτίζονται από διαπανεπιστημιακή επιτροπή ειδικών, πάντα στο πνεύμα της καθορισμένης ύλης και των συμβουλευτικών εκπαιδευτικών σημειωμάτων.

Με βάση μια τέτοια εκπαιδευτική και εξεταστική διαδικασία είναι λογικό ένα από τα κριτήρια αξιολόγησης των καθηγητών αυτού του κύκλου να είναι το ποσοστό επιτυχίας των μαθητών του στις Πανελλαδικές αυτές εξετάσεις.

Οι επιτυχόντες στις εξετάσεις αυτές, με σειρά βαθμολογικής επιτυχίας, εισάγονται στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Οι αποτυχόντες, ή οι μη εισελθόντες βάσει των κανόνων επιλογής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μπορούν να παρακολουθήσουν ακόμα ένα έτος, το προπαρασκευαστικό έτος σπουδών. Σε περίπτωση νέας αποτυχίας, ή μη επιλογής λόγω βαθμών, μπορούν οι σπουδαστές να δίδουν για

όσα χρόνια θέλουν εξετάσεις χωρίς όμως να έχουν την δυνατότητα να παρακολουθούν το προπαρασκευαστικό τμήμα.

Αυτό που θα πρέπει να τονιστεί είναι ότι το Υπουργείο Παιδείας θα πρέπει να χωρίσει, δευτερογενώς τις Ανώτατες ή Ανώτερες σχολές σε περισσότερες ομάδες που να χαρακτηρίζονται από μια πιο στενή επιστημονική συνάφεια. Κάθε υποψήφιος σπουδαστής θα πρέπει να επιλέξει μία από τις ομάδες αυτές. ,έτσι ώστε να επιλέγει ακριβώς την ιδιαίτερη επιστημονική κατεύθυνση που θέλει να υπηρετήσει.

Θα πρέπει επί τέλους από τη λογική του *«να μπο κι ας είναι οπουδήποτε»*, να περάσουμε στη λογική *«της υπηρετήσης της επιστήμης που ο υποψήφιος αγαπάει και θέλει να ακολουθήσει»*.

Βέβαια στο σημείο αυτό σημαντικό ρόλο πρέπει να παίζει ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός, με μια νέα μορφή, όπως θα αναφερθούμε στα επόμενα και όχι απλώς υπό μορφή ενός μαθήματος που διδάσκεται από οποιονδήποτε καθηγητή.

Όλα τα προηγούμενα βέβαια θα βρουν αντίθετα όλα τα ιδιωτικά φροντιστηριακά συμφέροντα εφ' όσον η θεσμοθέτηση του προπαρασκευαστικού πανεπιστημιακού έτους θα τα υποκαταστήσει.